

İnsani gelişimin ölçümü

Tablo 10 için bir sunuş

Eğer gelişmenin daha insanca bir yüz taşıması gerekiyorsa, bu durumda ekonomik gelişmelerin ölçütleri, insani alandaki gelişmeleri ölçecek araçlara da gerek duyacaktır. UNICEF'in görüşüne göre, çocukların refah düzeyini ve bu düzeydeki değişimleri ölçmede, üzerinde anlaşmaya varılmış bir yöntem özel olarak gereksinim vardır.

Beş yaş altı ölüm hızı (5YAÖH) tablo 10'da (bir sonraki sayfaya bakınız) böyle gelişmenin temel göstergesi olarak kullanılmaktadır.

5YAÖH çeşitli avantajlara sahip bir göstergedir. Bir kere okullaşma düzeyi kişi başına alınan kalori miktarı ya da her bin kişiye düşen doktor sayısı –ki, bunların her biri, bir amaca yönelik araçtır.– gibi kalkınma sürecinin (girdisi) niteliğinde olan verileri değil, doğrudan doğruya bir sürecin sonucunu, nihai ürününü ölçmektedir.

İkinci olarak 5YAÖH'nın çok çeşitli girdilerin sonucu olduğu bilinmektedir. Annelerin sağlıklı beslenme olanakları ve sağlık bilgileri; ana çocuk sağlığı hizmetlerinin (doğum öncesi bakım dahil) yeterliliği; ailenin gelir ve beslenme durumları; içme suyu ve güvenilir sanitasyon hizmetleri ve nihayet, çocuğun yaşadığı ortamın sağlık göstergeleri açısından genel durumu gibi.

Üçüncüsü 5YAÖH, ortalama rakamların yaratacağı yanılgılara, örneğin kişi başına GSMH rakamından daha az olarak tanır. Çünkü insan yapımı bir terazide zenginlerin yoksullara göre bin kat daha varlıklı olması mümkünken, doğanın kirliliği terazisinde bin kat daha fazla yaşama şansına sahip olması mümkün değildir. Bir başka deyişle, varlıklı bir azınlığın, verimli bir ülkenin 5YAÖH'nı kendi başına belirleyebilmesi çok daha güçtür. Bu nedenle, 5YAÖH, çocukların (ve bir bütün olarak da toplumun) sağlık alanındaki durumu yansıtmada kusursuz olmasa bile daha doğru bir işlev görür.

Sonuçta 5YAÖH, UNICEF tarafından, bir ülkedeki çocukların durumunu değerlendirmede en önemli gösterge olarak benimsenmiştir. Rapordaki istatistik eklerini ülkeleri kişi başına GUG rakamlarına göre aşağıdan yukarıya değil de, 5YAÖH'na göre yukarıdan aşağıya doğru sıralamasının nedeni de

budur.

5YAÖH'nın hangi hızla aşağı çekilebildiği, yıllık ortalama düşüş hızı (YODH) hesaplanarak ölçülebilir. Değişimin mutlak rakamlarının karşılaştırılmasından farklı olarak YODH, 5YAÖH'nin en düşük sınırlarına yaklaşmanın giderek güçleşeceğini gösterir. Örneğin, 5YAÖH'da düşük düzeylere gelindikçe aynı mutlak azalmanın bu kez yüzde olarak daha büyük bir rakamı temsil edeceği açıktır. Bu nedenle, söz gelimi 10 puanlık bir azalma, eğer bir azalma esasen daha düşük bir 5YAÖH düzeyinde gerçekleşmişse, daha hızlı bir ilerlemeye işaret eder. (5YAÖH'da 100'den 90'a 10 puanlık bir azalma, %10'luk düşüş anlamına gelir; oysa %20'den 10'a 10 puanlık bir azalma, yüzde 50 oranında düşüş demektir.)

O halde GSMM büyüme hızlarıyla bir bütünlük içinde kullanıldığında, 5YAÖH ve buna ilişkin düşüş hızı, bir ülkenin ya da bölgenin herhangi bir zaman kesiti içinde insani gereksinimlerinden en önemli bazılarının karşılanması yolunda ne kadar ilerleme kaydettiğini gösterir.

Tablo 10'da görüldüğü gibi 5YAÖH'nın yıllık düşüş hızı ile kişi başına GSMH'nın yıllık artış hızı arasında sabit bir ilişki bulunmamaktadır. Bu tür karşılaştırmalar, asıl ekonomik gelişme ile toplumsal gelişmenin karşılıklı oranlarını belirleyen politikaların, önceliklerin ve diğer etmenlerin vurgulanmasına katkıda bulunacaktır.

Son olarak aynı tablo, tek tek her ülke için geçerli doğurganlık hızını ve bu orandaki yıllık ortalama düşüş hızını da vermektedir. 5YAÖH'da önemli düşüşler gerçekleştirebilen ülkenin aynı zamanda doğurganlık oranlarında önemli ölçüde aşağı indirebildikleri, bu tabloda görülmektedir.

TABLO 10. İLERLEME HIZI

Ülkeler ve Bölgeler	5 yaş altı ölüm sıralamasındaki yeri	5 yaş altı ölüm hızı			Ortalama yıllık düşüş hızı (%)		1990'dan bu yana düşüş hızı (%)	Kişi başına GSYH yıllık ortalama artış hızı (%)		Toplam doğurganlık hızı			Ortalama yıllık düşüş hızı (%)	
		1960	1990	2002	1960-90	1990-2002		1960-90	1990-2002	1960	1990	2002	1960-90	1990-2002
		Afganistan	4	360	260	257		1.1	0.1	1	0.1x	-	7.7	7.1
Arnavutluk	98	151	45	30	4.0	3.4	33	-	4.5	5.9	3.0	2.3	2.3	2.2
Cezayir	74	280	69	49	4.7	2.9	29	2.4	0.3	7.3	4.7	2.8	1.5	4.3
Andorra	161	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angola	3	345	260	260	0.9	0.0	0	-	-0.4	6.4	7.2	7.2	-0.4	0.0
Antigua ve Barbuda	144	-	-	14	-	-	-	-	2.6	-	-	-	-	-
Arjantin	130	72	28	19	3.1	3.2	32	0.6	1.4	3.1	2.9	2.5	0.2	1.2
Ermenistan	94	-	60	35	-	4.5	42	-	1.7	4.5	2.4	1.2	2.1	5.8
Avustralya	164	24	10	6	2.9	4.3	40	2.0	2.7	3.3	1.9	1.7	1.8	0.9
Avusturya	177	43	9	5	5.2	4.9	44	3.3	1.8	2.7	1.5	1.3	2.0	1.2
Azerbaycan	46	-	105	105	-	0.0	0	-	0.2x	5.5	2.8	2.1	2.3	2.4
Bahamalar	137	68	29	16	2.8	5.0	45	1.2	0.1x	4.4	2.6	2.3	1.8	1.0
Bahreyn	137	160	19	16	7.1	1.4	16	-	1.9x	7.1	3.8	2.7	2.1	2.8
Bangladeş	59	248	144	77	1.8	5.2	47	0.2	3.1	6.8	4.6	3.5	1.3	2.3
Barbados	144	90	16	14	5.8	1.1	13	3.0	2.1x	4.5	1.7	1.5	3.2	1.0
Belarus	125	47	21	20	2.7	0.4	5	-	0.2	2.7	1.9	1.2	1.2	3.8
Belçika	164	35	9	6	4.5	3.4	33	3.0	1.9	2.6	1.6	1.7	1.6	-0.5
Belize	84	104	49	40	2.5	1.7	18	3.2	1.7	6.5	4.5	3.2	1.2	2.8
Benin	25	296	185	156	1.6	1.4	16	0.4	2.0	6.9	6.7	5.7	0.1	1.3
Bhutan	50	300	166	94	2.0	4.7	43	-	3.6	5.9	5.8	5.1	0.1	1.1
Bolivya	64	255	120	71	2.5	4.4	41	-0.1	1.2	6.7	4.9	3.9	1.0	1.9
Bosna-Hersek	136	160	22	18	6.6	1.7	18	-	18.0x	4.0	1.7	1.3	2.9	2.2
Botswana	41	173	58	110	3.6	-5.3	-90	8.7	2.7	6.7	4.8	3.7	1.1	2.2
Brezilya	93	177	60	36	3.6	4.3	40	3.6	1.3	6.2	2.8	2.2	2.6	2.0
Brunei Darussalam	164	87	11	6	6.9	5.1	45	-1.8x	-0.7x	6.9	3.2	2.5	2.6	2.1
Bulgaristan	137	70	16	16	4.9	0.0	0	-	0.0	2.2	1.7	1.1	0.9	3.6
Burkina Faso	9	315	210	207	1.4	0.1	1	1.1	2.0	6.7	7.3	6.7	-0.3	0.7
Burundi	14	250	190	190	0.9	0.0	0	2.0	-3.9	6.8	6.8	6.8	0.0	0.0
Kamboçya	31	-	115	138	-	-1.5	-20	-	2.3	6.3	5.6	4.8	0.4	1.3
Kamerun	23	255	139	166	2.0	-1.5	-19	2.5	0.0	5.8	5.9	4.7	-0.1	1.9
Kanada	161	33	9	7	4.3	2.1	22	2.3x	2.2	3.8	1.7	1.5	2.7	1.0
Yeşil Burun	90	-	60	38	-	3.8	37	-	3.4	7.0	5.2	3.4	1.0	3.5
Orta Afrika Cumhuriyeti	19	327	180	180	2.0	0.0	0	-0.6	-0.1	5.6	5.6	5.0	0.0	0.9
Çad	11	-	203	200	-	0.1	1	-1.2	-0.1	6.0	6.7	6.7	-0.4	0.0
Şili	147	155	19	12	7.0	3.8	37	1.2	4.4	5.3	2.6	2.4	2.4	0.7
Çin	86	225	49	39	5.1	1.9	20	5.5	8.6	5.7	2.2	1.8	3.2	1.7
Kolombiya	118	125	36	23	4.1	3.7	36	2.3	0.6	6.8	3.1	2.6	2.6	1.5
Komoros	58	265	120	79	2.6	3.5	34	-	-1.4	6.8	6.2	4.9	0.3	2.0
Kongo	43	220	110	108	2.3	0.2	2	3.1	-1.4	5.9	6.3	6.3	-0.2	0.0
Kongo, Demokratik Halk Cumhuriyeti	10	302	205	205	1.3	0.0	0	-1.4	-7.3	6.2	6.7	6.7	-0.3	0.0
Cook Adaları	118	-	32	23	-	2.8	28	-	-	-	-	-	-	-
Kosta Rika	149	123	17	11	6.6	3.6	35	1.6	2.7	7.2	3.2	2.3	2.7	2.8
Fildişi Sahili	20	290	155	176	2.1	-1.1	-14	1.0	0.1	7.2	6.5	4.8	0.3	2.5
Hrvatistan	158	98	13	8	6.7	4.0	38	-	2.3	2.3	1.7	1.6	1.0	0.5
Küba	152	54	13	9	4.7	3.1	31	-	3.7x	4.2	1.7	1.6	3.0	0.5
Kıbrıs	164	36	12	6	3.7	5.8	50	6.2x	3.2	3.5	2.4	1.9	1.3	1.9
Çek Cumhuriyeti	177	25	11	5	2.7	6.6	55	-	1.4	2.3	1.8	1.2	0.8	3.4
Danimarka	189	25	9	4	3.4	6.8	56	2.1	2.0	2.6	1.6	1.8	1.6	-1.0
Cibuti	28	289	175	143	1.7	1.7	18	-	-3.2	7.8	6.3	5.7	0.7	0.8
Dominik	142	-	23	15	-	3.6	35	-	1.3	-	-	-	-	-
Dominik Cumhuriyeti	90	149	65	38	2.8	4.5	42	3.0	4.2	7.4	3.4	2.7	2.6	1.9
Ekvador	101	178	57	29	3.8	5.6	49	2.9	3.6	6.7	3.8	2.8	1.9	2.5
Mısır	82	282	104	41	3.3	7.8	61	3.5	2.5	7.0	4.4	3.3	1.5	2.4
El Salvador	86	191	60	39	3.9	3.6	35	-0.4	2.1	6.8	3.7	2.9	2.0	2.0
Ekvador Ginesi	26	316	206	152	1.4	2.5	26	-	18.0	5.5	5.9	5.9	-0.2	0.0
Eritre	56	-	147	89	-	4.2	39	-	2.2x	6.9	6.2	5.5	0.4	1.0
Estonya	147	52	17	12	3.7	2.9	29	-	2.2	2.0	1.9	1.2	0.2	3.8
Etiyopya	21	269	204	171	0.9	1.5	16	-	2.5	6.9	6.9	6.2	0.0	0.9
Fiji	121	97	31	21	3.8	3.2	32	1.9	1.8	6.4	3.4	2.9	2.1	1.3

	5 yaş altı ölüm sıralamasındaki yeri	5 yaş altı ölüm hızı			Ortalama yıllık düşüş hızı (%)		1990'dan bu yana düşüş hızı (%)	Kişi başına GSYH yıllık ortalama artış hızı (%)		Toplam doğurganlık hızı			Ortalama yıllık düşüş hızı (%)	
		1960	1990	2002	1960-90	1990-2002		1960-90	1990-2002	1960	1990	2002	1960-90	1990-2002
		Finlandiya	177	28	7	5		4.6	2.8	29	3.4	2.6	2.7	1.7
Fransa	164	34	9	6	4.4	3.4	33	2.9	1.5	2.8	1.8	1.9	1.5	-0.5
Gabon	54	-	92	91	-	0.1	1	3.1	-0.2	4.1	5.4	4.0	-0.9	2.5
Gambiya	34	364	154	126	2.9	1.7	18	1.1x	0.1	6.4	5.9	4.8	0.3	1.7
Gürcistan	101	70	29	29	2.9	0.0	0	3.9x	-4.0	2.9	2.1	1.4	1.1	3.4
Almanya	177	40	9	5	5.0	4.9	44	2.2x	1.2	2.4	1.4	1.3	1.8	0.6
Gana	47	215	126	100	1.8	1.9	21	-1.3	1.9	6.9	5.7	4.2	0.6	2.5
Yunanistan	177	64	11	5	5.9	6.6	55	3.5	2.2	2.2	1.5	1.3	1.3	1.2
Grenada	110	-	37	25	-	3.3	32	-	2.6	-	-	-	-	-
Guatemala	74	202	82	49	3.0	4.3	40	1.4	1.2	6.9	5.6	4.5	0.7	1.8
Gine	22	380	240	169	1.5	2.9	30	-	1.6	7.0	6.6	5.9	0.2	0.9
Gine-Bissau	8	-	253	211	-	1.5	17	0.1x	-1.5	5.8	7.1	7.1	-0.7	0.0
Guyana	62	126	90	72	1.1	1.9	20	-0.1	3.5	6.5	2.6	2.3	3.1	1.0
Haiti	37	253	150	123	1.7	1.7	18	0.1	-2.4	6.3	5.4	4.0	0.5	2.5
Papalık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Honduras	78	204	59	42	4.1	2.8	29	1.2	0.3	7.5	5.1	3.8	1.3	2.5
Macaristan	152	57	16	9	4.2	4.8	44	3.9	2.4	2.0	1.8	1.2	0.4	3.4
İzlanda	189	22	5	4	4.9	1.9	20	3.6	2.1	4.0	2.2	2.0	2.0	0.8
Hindistan	53	242	123	93	2.3	2.3	24	1.7	4.0	5.9	4.0	3.1	1.3	2.1
Endonezya	76	216	91	45	2.9	5.9	51	4.3	2.1	5.5	3.3	2.4	1.7	2.7
İran İslam Cumhuriyeti	78	281	72	42	4.5	4.5	42	-3.5x	2.1	7.0	5.0	2.4	1.1	6.1
Irak	36	171	50	125	4.1	-7.6	-150	-1.1	-	7.2	5.9	4.8	0.7	1.7
İrlanda	164	36	9	6	4.6	3.4	33	3.1	6.8	3.8	2.1	1.9	2.0	0.8
İsrail	164	39	12	6	3.9	5.8	50	3.1	2.2x	3.9	3.0	2.7	0.9	0.9
İtalya	164	50	10	6	5.4	4.3	40	3.3	1.4	2.4	1.3	1.2	2.0	0.7
Jamaika	125	74	20	20	4.4	0.0	0	0.1	-0.5	5.4	2.8	2.4	2.2	1.3
Japonya	177	40	6	5	6.3	1.5	17	4.8	0.9	2.0	1.6	1.3	0.7	1.7
Ürdün	95	139	43	33	3.9	2.2	23	2.5x	0.8	7.7	5.4	3.6	1.2	3.4
Kazakistan	61	-	67	76	-	-1.1	-13	-	-0.6	4.5	2.7	2.0	1.7	2.5
Kenya	39	205	97	122	2.5	-1.9	-26	2.3	-0.6	8.0	6.1	4.1	0.9	3.3
Kiribati	66	-	88	69	-	2.0	22	-5.5x	0.5	-	-	-	-	-
Kore Demokratik														
Halk Cumhuriyeti	72	120	55	55	2.6	0.0	0	-	-	4.4	2.4	2.0	2.0	1.5
Kore Cumhuriyeti	177	127	9	5	8.8	4.9	44	6.3	4.7	6.0	1.6	1.4	4.4	1.1
Kuveyt	151	128	16	10	6.9	3.9	38	-6.2x	-1.0x	7.3	3.6	2.7	2.4	2.4
Kırgızistan	71	180	83	61	2.6	2.6	27	-	-3.2	5.1	3.7	2.7	1.1	2.6
Lao Demokratik's														
Halk Cumhuriyeti	47	235	163	100	1.2	4.1	39	-	3.8	6.2	6.1	4.8	0.1	2.0
Letonya	121	44	20	21	2.6	-0.4	-5	4.0x	0.2	1.9	1.9	1.1	0.0	4.6
Lübnan	96	85	37	32	2.8	1.2	14	-	3.1	6.3	3.1	2.2	2.4	2.9
Lesoto	57	203	120	87	1.8	2.7	28	4.4	2.0	5.8	5.0	3.9	0.5	2.1
Liberya	5	288	235	235	0.7	0.0	0	-1.9	4.8	6.7	6.9	6.8	-0.1	0.1
Libya Arap Cumhuriyeti	130	270	42	19	6.2	6.6	55	1.1x	-	7.1	4.9	3.1	1.2	3.8
Liechtenstein	149	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Litvanya	152	70	13	9	5.6	3.1	31	-	0.0	2.5	1.9	1.3	0.9	3.2
Lüksembourg	177	41	9	5	5.1	4.9	44	2.6	4.0	2.3	1.6	1.7	1.2	-0.5
Madagaskar	33	186	168	136	0.3	1.8	19	-1.3	-0.9	6.9	6.3	5.7	0.3	0.8
Malawi	15	361	241	183	1.3	2.3	24	1.5	1.3	6.9	7.0	6.1	0.0	1.1
Malezya	158	105	21	8	5.4	8.0	62	4.1	3.6	6.8	3.8	2.9	1.9	2.3
Maldivler	59	300	115	77	3.2	3.3	33	-	3.5x	7.0	6.4	5.4	0.3	1.4
Mali	7	500	250	222	2.3	1.0	11	0.0x	1.8	7.1	7.0	7.0	0.0	0.0
Malta	177	42	14	5	3.7	8.6	64	7.1	3.8x	3.4	2.0	1.8	1.8	0.9
Marshall Adaları	69	-	92	66	-	2.8	28	-	-3.3x	-	-	-	-	-
Moritanya	15	310	183	183	1.8	0.0	0	0.8	1.2	6.5	6.2	5.8	0.2	0.6
Mauritius	130	92	25	19	4.3	2.3	24	2.9x	4.0	5.8	2.2	2.0	3.2	0.8
Meksika	101	134	46	29	3.6	3.8	37	2.4	1.4	6.9	3.4	2.5	2.4	2.6
Mikronezya (Federal Dev.)	115	-	31	24	-	2.1	23	-	-1.4	7.0	5.0	3.8	1.1	2.3
Moldova Cumhuriyeti	96	88	37	32	2.9	1.2	14	-	-6.9	3.3	2.4	1.4	1.1	4.5
Monako	177	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

TABLO 10. İLERLEME HIZI

	5 yaş altı ölüm sıralamasındaki yeri	5 yaş altı ölüm hızı			Ortalama yıllık düşüş hızı (%)		1990'dan bu yana düşüş hızı (%)	Kişi başına GSYH yıllık ortalama artış hızı (%)		Toplam doğurganlık hızı			Ortalama yıllık düşüş hızı (%)	
		1960	1990	2002	1960-90	1990-2002		1960-90	1990-2002	1960	1990	2002	1960-90	1990-2002
Moğolistan	64	-	104	71	-	3.2	32	-	0.2	6.0	4.1	2.4	1.3	4.5
Fas	77	211	85	43	3.0	5.7	49	2.3	0.9	7.2	4.0	2.8	2.0	3.0
Mozambik	12	313	235	197	1.0	1.5	16	-	4.6	6.5	6.3	5.7	0.1	0.8
Myanmar	42	252	130	109	2.2	1.5	16	1.4	5.7x	6.0	4.0	2.9	1.4	2.7
Namibya	68	206	84	67	3.0	1.9	20	-	2.1	6.2	5.8	4.6	0.2	1.9
Nauru	98	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nepal	54	315	145	91	2.6	3.9	37	0.8	2.3	5.9	5.1	4.3	0.5	1.4
Hollanda	177	22	8	5	3.4	3.9	38	2.4	2.2	3.1	1.6	1.7	2.2	-0.5
Yeni Zelanda	164	26	11	6	2.9	5.1	45	1.1	2.0	4.0	2.1	2.0	2.1	0.4
Nikaragua	82	193	68	41	3.5	4.2	40	-1.5	-0.1x	7.3	4.9	3.8	1.3	2.1
Nijer	2	354	320	265	0.3	1.6	17	-2.2	-0.8	7.9	8.1	8.0	-0.1	0.1
Nijerya	15	207	190	183	0.3	0.3	4	0.4	-0.3	6.9	6.5	5.5	0.2	1.4
Niue	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norveç	189	23	9	4	3.1	6.8	56	3.4	2.7	2.9	1.8	1.8	1.6	0.0
İşgal Altındaki Filistin Toprakları	110	-	40	25	-	3.9	38	-	-3.3x	7.7	6.4	5.6	0.6	1.1
Umman	146	280	30	13	7.4	7.0	57	7.6	0.9	7.2	6.7	5.0	0.2	2.4
Pakistan	44	227	130	107	1.9	1.6	18	2.9	1.2	6.3	6.0	5.1	0.2	1.4
Palau	101	-	34	29	-	1.3	15	-	-	-	-	-	-	-
Panama	110	88	34	25	3.2	2.6	26	1.8	2.5	5.9	3.0	2.7	2.3	0.9
Papua Yeni Gine	50	214	101	94	2.5	0.6	7	0.9	0.4	6.3	5.1	4.1	0.7	1.8
Paraguay	98	90	37	30	3.0	1.7	19	3.0	-0.5	6.5	4.7	3.9	1.1	1.6
Peru	86	234	80	39	3.6	6.0	51	0.4	2.3	6.9	3.9	2.9	1.9	2.5
Filipinler	90	110	66	38	1.7	4.6	42	1.5	1.0	7.0	4.3	3.2	1.6	2.5
Polonya	152	70	19	9	4.3	6.2	53	-	4.2	3.0	2.0	1.3	1.4	3.6
Portekiz	164	112	15	6	6.7	7.6	60	4.1	2.6	3.1	1.6	1.5	2.2	0.5
Katar	137	140	25	16	5.7	3.7	36	-	-	7.0	4.4	3.3	1.5	2.4
Romanya	121	82	32	21	3.1	3.5	34	2.0x	0.1	2.3	1.9	1.3	0.6	3.2
Rusya Federasyonu	121	64	21	21	3.7	0.0	0	3.8x	-2.6	2.7	1.8	1.2	1.4	3.4
Ruanda	15	206	178	183	0.5	-0.2	-3	1.1	0.3	8.1	6.9	5.8	0.5	1.4
Saint Kitts ve Nevis	115	-	36	24	-	3.4	33	3.7x	3.3	-	-	-	-	-
Saint Lucia	130	-	24	19	-	1.9	21	-	0.4	6.9	3.4	2.3	2.4	3.3
Saint Vincent ve Grenadines	110	-	26	25	-	0.3	4	7.1	1.1	7.2	3.0	2.2	2.9	2.6
Samoa	110	210	42	25	5.4	4.3	40	-	3.2x	7.3	4.8	4.2	1.4	1.1
San Marino	164	-	10	6	-	4.3	40	-	-	-	-	-	-	-
Sao Tome ve Principe	40	-	118	118	-	0.0	0	-	-0.5	5.9	5.2	4.0	0.4	2.2
Suudi Arabistan	105	250	44	28	5.8	3.8	36	2.2	-1.1x	7.2	6.2	4.6	0.5	2.5
Senegal	31	300	148	138	2.4	0.6	7	-0.6	1.2	7.0	6.3	5.0	0.4	1.9
Srbistan ve Karadağ	130	120	30	19	4.6	3.8	37	-	0.5x	2.7	2.1	1.7	0.8	1.8
Şeyşeller	137	-	21	16	-	2.3	24	3.1	-0.5	-	-	-	-	-
Sierra Leone	1	390	302	284	0.9	0.5	6	0.6	-5.9	6.2	6.5	6.5	-0.2	0.0
Singapur	189	40	8	4	5.4	5.8	50	6.8	3.8	5.5	1.7	1.4	3.9	1.6
Slovakya	152	40	15	9	3.3	4.3	40	-	2.1	3.1	2.0	1.3	1.5	3.6
Slovenya	177	45	9	5	5.4	4.9	44	-	3.1	2.4	1.5	1.2	1.6	1.9
Solomon Adaları	115	185	36	24	5.5	3.4	33	2.4x	-2.4	6.4	5.8	4.5	0.3	2.1
Somali	6	-	225	225	-	0.0	0	-1.0	-	7.3	7.3	7.3	0.0	0.0
Güney Afrika	70	-	60	65	-	-0.7	-8	1.3	0.4	6.5	3.6	2.6	2.0	2.7
İspanya	164	57	9	6	6.2	3.4	33	3.2	2.3	2.8	1.4	1.2	2.3	1.3
Sri Lanka	130	133	23	19	5.8	1.6	17	2.8	3.4	5.7	2.6	2.0	2.6	2.2
Sudan	50	208	120	94	1.8	2.0	22	0.2	3.4	6.7	5.5	4.4	0.7	1.9
Surinam	84	-	48	40	-	1.5	17	-0.6x	2.4	6.6	2.7	2.5	3.0	0.6
Swaziland	27	225	110	149	2.4	-2.5	-35	2.0x	0.1	6.9	6.0	4.6	0.5	2.2
İsveç	193	20	6	3	4.0	5.8	50	2.2	1.8	2.3	2.0	1.6	0.5	1.9
İsviçre	164	27	8	6	4.1	2.4	25	1.6	0.4	2.4	1.5	1.4	1.6	0.6
Suriye Arap Cumhuriyeti	105	201	44	28	5.1	3.8	36	2.9	1.6	7.5	5.4	3.4	1.1	3.9
Tacikistan	62	140	78	72	1.9	0.7	8	-	-8.1	6.3	4.9	3.1	0.8	3.8
Tanzanya	24	241	163	165	1.3	-0.1	-1	-	0.6	6.8	6.3	5.2	0.3	1.6
Tayland	105	148	40	28	4.4	3.0	30	4.6	2.8	6.4	2.3	1.9	3.4	1.6

	5 yaş altı ölüm sıralamasındaki yeri	5 yaş altı ölüm hızı			Ortalama yıllık düşüş hızı (%)		1990'dan bu yana düşüş hızı (%)	Kişi başına GSYH yıllık ortalama artış hızı (%)		Toplam doğurganlık hızı			Ortalama yıllık düşüş hızı (%)	
		1960	1990	2002	1960-90	1990-2002		1960-90	1990-2002	1960	1990	2002	1960-90	1990-2002
		Eski Yugoslav Cum. Makedonya	108	177	41	26		4.9	3.8	37	-	-0.7	4.2	2.0
Timor-Leste	34	-	160	126	-	2.0	21	-	-	6.4	5.0	3.9	0.8	2.1
Togo	29	267	152	141	1.9	0.6	7	1.2	-0.6	7.1	6.3	5.4	0.4	1.3
Tonga	125	-	27	20	-	2.5	26	-	2.0	7.3	4.7	3.8	1.5	1.8
Trinidad ve Tobago	125	73	24	20	3.7	1.5	17	3.1	2.8	5.1	2.5	1.6	2.4	3.7
Tunus	108	254	52	26	5.3	5.8	50	3.3x	3.1	7.1	3.6	2.0	2.3	4.9
Türkiye	78	219	78	42	3.4	5.2	46	1.9x	1.3	6.4	3.4	2.5	2.1	2.6
Türkmenistan	49	-	97	98	-	-0.1	-1	-	-4.3	6.4	4.3	2.7	1.3	3.9
Tuvalu	73	-	56	52	-	0.6	7	-	-	-	-	-	-	-
Uganda	29	224	160	141	1.1	1.1	12	-	3.5	6.9	7.1	7.1	-0.1	0.0
Ukrayna	125	53	22	20	2.9	0.8	9	-	-6.1	2.5	1.8	1.2	1.1	3.4
Birleşik Arap Emirlikleri	152	223	14	9	9.2	3.7	36	-5.0x	-1.6x	6.9	4.2	2.9	1.7	3.1
Birleşik Krallık	161	27	10	7	3.3	3.0	30	2.1	2.4	2.7	1.8	1.6	1.4	1.0
ABD	158	30	10	8	3.7	1.9	20	2.2	2.1	3.5	2.0	2.1	1.9	-0.4
Uruguay	142	56	24	15	2.8	3.9	38	0.9	1.3	2.9	2.5	2.3	0.5	0.7
Özbekistan	67	-	62	68	-	-0.8	-10	-	-1.0	6.7	4.0	2.5	1.7	3.9
Vanuatu	78	225	70	42	3.9	4.3	40	-	-1.1	7.2	4.9	4.2	1.3	1.3
Venezuela	120	75	27	22	3.4	1.7	19	-0.5	-1.0	6.6	3.5	2.7	2.1	2.2
Viet Nam	86	105	51	39	2.4	2.2	24	-	5.9	6.9	3.7	2.3	2.1	4.0
Yemen	44	340	142	107	2.9	2.4	25	-	2.1	8.3	8.1	7.0	0.1	1.2
Zambiya	13	213	189	192	0.4	-0.1	-2	-1.2	-1.4	6.6	6.3	5.7	0.2	0.8
Zimbabve	37	159	80	123	2.3	-3.6	-54	1.1	-0.8	7.2	5.6	4.0	0.8	2.8

BÖLGESEL ÖZETLER

Sahra Güneyi Afrika	262	180	174	1.3	0.3	3	1.1	0.4	6.8	6.3	5.5	0.3	1.1
Orta Doğu ve Kuzey Afrika	250	81	58	3.8	2.8	28	2.8	1.9	7.1	5.0	3.5	1.2	3.0
Güney Asya	244	128	97	2.2	2.3	24	1.7	3.6	6.0	4.3	3.4	1.1	2.0
Doğu Asya ve Pasifik	207	58	43	4.2	2.5	26	5.4	6.3	5.8	2.5	2.0	2.8	1.9
Latin Amerika ve Karayipler	153	54	34	3.5	3.9	37	2.2	1.4	6.0	3.2	2.6	2.1	1.7
DAÜ/BDT ve Baltık Devletleri	112	48	41	2.8	1.3	15	-	-1.2	3.2	2.3	1.7	1.1	2.5
Sanayileşmiş Ülkeler	39	10	7	4.5	3.0	30	2.9	1.8	2.8	1.7	1.7	1.7	0.0
Gelişmekte olan Ülkeler	222	103	90	2.6	1.1	13	3.5	3.6	6.0	3.6	3.0	1.7	1.5
Az gelişmiş Ülkeler	278	181	158	1.4	1.1	13	0.1	1.6	6.7	5.9	5.2	0.4	1.1
Dünya	196	93	82	2.5	1.0	12	3.0	2.1	5.0	3.2	2.8	1.5	1.1

Her bölgede yer alan ülkeler 136. sayfada sıralanmıştır.

GÖSTERGELERLE İLGİLİ TANIMLAR

Beş yaş altı ölüm hızı – Doğumdan itibaren tam 5 yaşına gelinceye kadar olan dönemde ölüm olasılığının 1.000 canlı doğum bazında ifadesi.

1990'dan bu yana düşüş (%) – 5 yaş altı ölümlerde (5YAÖ) 1990'dan 2002'ye kadar uzanan dönemde gerçekleşen yüzde azalma. BM'nin 2000 yılındaki bin yıl değerlendirmesi 5YAÖ'de 1990'dan 2015'e üçte ikilik (%67) azalma hedefini koymuştu. Dolayısıyla buradaki gösterge bu hedefe yönelik mevcut ilerlemeye işaret etmektedir.

Kişi başına GSYH – Gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH), yerleşik bütün üreticilerin yarattıkları katma değerler, artı hasılabın değerlendirilmesine dahil edilmeyen üretim vergiler (eksi sübvansiyonlar) olarak hesaplanır. Kişi başına GSYH, gayri safi milli hasılabın yıl ortası nüfusa bölünmesiyle elde edilir. Büyüme, yerel para cinsinden ve sabit fiyatlarla GSYH verileri üzerinden hesaplanır.

Toplam doğurganlık hızı – Her kadının çocuk doğurma çağı sonuna kadar hayatta kalması ve her yaşta da o yaşa özgü cari doğum oranına göre çocuk yapması durumunda kadın başına doğacak toplam çocuk sayısı.

BAŞLICA VERİ KAYNAKLARI

5 yaş altı ölümler – Birleşmiş Milletler Nüfus ve İstatistik Bölümleri ve UNICEF.

Kişi başına GSYH – Dünya Bankası.

Doğurganlık – Birleşmiş Milletler Nüfus Bölümü.

NOTLAR - Veri yok.

BÖLGESEL ÖZETLER

Tablo sonlarında verilen bölge ortalamaları, aşağıdaki biçimde gruplandırılan ülkelerin verileri kullanılarak hesaplanmıştır.

Sahra Güneyi Afrika

Angola; Benin; Botswana; Burkina Faso; Burundi; Kamerun; Yeşil Burun; Orta Afrika Cumhuriyeti; Çad; Komoros; Kongo; Kongo Demokratik Cumhuriyeti; Fildişi Sahili; Ekvador Ginesi; Eritre; Etiyopya; Gabon; Gambia; Gana; Gine; Gine-Bissau; Kenya; Lesoto; Liberya; Madagaskar; Malawi; Mali; Moritanya; Mauritius; Mozambik; Namibya; Nijer; Nijerya; Ruanda; Sao Tome ve Principe; Senegal; Şeyceller; Sierra Leone; Somali; Güney Afrika; Swaziland; Tanzanya; Togo; Uganda; Zambiya; Zimbabve

Orta Doğu ve Kuzey Afrika

Cezayir; Bahreyn; Kıbrıs; Cibuti; Mısır; İran, Islamic Republic of; Irak; Ürdün; Kuveyt; Lübnan; Libya Arap Cumhuriyeti; Fas; İşgal Altındaki Filistin Toprakları; Umman; Katar; Suudi Arabistan; Sudan; Suriye Arap Cumhuriyeti; Tunus; Birleşik Arap Emirlikleri; Yemen

Güney Asya

Afganistan; Bangladeş; Bhutan; Hindistan; Maldivler; Nepal; Pakistan; Sri Lanka

Doğu Asya ve Pasifik

Brunei Darussalam; Kamboçya; Çin; Cook Adaları; Fiji; Endonezya; Kiribati; Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti; Kore Cumhuriyeti; Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti; Malezya; Marshall Adaları; Mikronezya Federal Devleti; Moğolistan; Myanmar; Nauru; Niue; Palau; Papua Yeni Gine; Filipinler; Samoa; Singapur; Solomon Adaları; Tayland; Timor-Leste; Tonga; Tuvalu; Vanuatu; Viet Nam

Latin Amerika ve Karayipler

Antigua ve Barbuda; Arjantin; Bahamalar; Barbados; Belize; Bolivya; Brezilya; Şili; Kolombiya; Kosta Rika; Küba; Dominik; Dominik Cumhuriyeti; Ekvador; El Salvador; Grenada; Guatemala; Guyana; Haiti; Honduras; Jamaika; Meksika; Nikaragua; Panama; Paraguay; Peru; Saint Kitts ve Nevis; Saint Lucia; Saint Vincent ve Grenadines; Surinam; Trinidad ve Tobago; Uruguay; Venezuela

DAÜ/BDT ve Baltık Devletleri

Arnavutluk; Ermenistan; Azerbaycan; Belarus; Bosna-Hersek; Bulgaristan; Hırvatistan; Çek Cumhuriyeti; Estonya; Gürcistan; Macaristan; Kazakistan; Kırgızistan; Letonya; Litvanya; Moldova Cumhuriyeti; Polonya; Romanya; Rusya Federasyonu ; Sırbistan ve Karadağ; Slovakya; Tacikistan; Eski Yugoslav Cum. Makedonya; Türkiye; Türkmenistan; Ukrayna; Özbekistan

Sanayileşmiş Ülkeler

Andorra; Avustralya; Avusturya; Belçika; Kanada; Danimarka; Finlandiya; Fransa; Almanya; Yunanistan; Papalık; İzlanda; İrlanda; İsrail; İtalya; Japonya; Liechtenstein; Lüksembourg; Malta; Monako; Hollanda; Yeni Zelanda; Norveç; Portekiz; San Marino; Slovenya; İspanya; İsveç; İsviçre; Birleşik Krallık; ABD

Gelişmekte olan Ülkeler

Afganistan; Cezayir; Angola; Antigua ve Barbuda; Arjantin; Ermenistan; Azerbaycan; Bahamalar; Bahreyn; Bangladeş; Barbados; Belize; Benin; Bhutan; Bolivya; Botswana; Brezilya; Brunei Darussalam; Burkina Faso; Burundi; Kamboçya; Kamerun; Yeşil Burun; Orta Afrika Cumhuriyeti; Çad; Şili; Çin; Kolombiya; Komoros; Kongo; Kongo Demokratik Cumhuriyeti; Cook Adaları; Kosta Rika; Fildişi Sahili; Küba; Kıbrıs; Cibuti; Dominik; Dominik Cumhuriyeti; Ekvador; Mısır; El Salvador; Ekvador Ginesi; Eritre; Etiyopya; Fiji; Gabon; Gambia; Gürcistan; Gana; Grenada; Guatemala; Gine; Gine-Bissau; Guyana; Haiti; Honduras; Hindistan; Endonezya; İran İslam Cumhuriyeti; Irak; İsrail; Jamaika; Ürdün; Kazakistan; Kenya; Kiribati; Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti; Kore Cumhuriyeti; Kuveyt; Kırgızistan; Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti; Lübnan; Lesoto; Liberya; Libya Arap Cumhuriyeti; Madagaskar; Malawi; Malezya; Maldivler; Mali; Marshall Adaları; Moritanya; Mauritius; Meksika; Mikronezya Federal Devleti; Moğolistan; Fas; Mozambik; Myanmar; Namibya; Nauru; Nepal; Nikaragua; Nijer; Nijerya; Niue; İşgal Altındaki Filistin Toprakları; Umman; Pakistan; Palau; Panama; Papua Yeni Gine; Paraguay; Peru; Filipinler; Katar; Ruanda; Saint Kitts ve Nevis; Saint Lucia; Saint Vincent/Grenadines; Samoa; Sao Tome ve Principe; Suudi Arabistan; Senegal; Şeyceller; Sierra

Leone; Singapur; Solomon Adaları; Somali; Güney Afrika; Sri Lanka; Sudan; Surinam; Swaziland; Suriye Arap Cumhuriyeti; Tacikistan; Tanzanya; Tayland; Timor-Leste; Togo; Tonga; Trinidad ve Tobago; Tunus; Türkiye; Türkmenistan; Tuvalu; Uganda; Birleşik Arap Emirlikleri; Uruguay; Özbekistan; Vanuatu; Venezuela; Viet Nam; Yemen; Zambiya; Zimbabve

Az gelişmiş Ülkeler

Afganistan; Angola; Bangladeş; Benin; Bhutan; Burkina Faso; Burundi; Kamboçya; Yeşil Burun; Orta Afrika Cumhuriyeti; Çad; Komoros; Kongo Demokratik Cumhuriyeti; Cibuti; Ekvador Ginesi; Eritre; Etiyopya; Gambia; Gine; Gine-Bissau; Haiti; Kiribati; Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti; Lesoto; Liberya; Madagaskar; Malawi; Maldivler; Mali; Moritanya; Mozambik; Myanmar; Nepal; Nijer; Ruanda; Samoa; Sao Tome ve Principe; Senegal; Sierra Leone; Solomon Adaları; Somali; Sudan; Tanzanya; Togo; Tuvalu; Uganda; Vanuatu; Yemen; Zambiya